

เปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

Comparison of LGBTIQ in Theravada Buddhism and the Roman Catholic Christianity

¹รัตนกร สัตตอริยทรัพย์, ²ณัฏฐิ์ ศรีดี, ³พระเมธีวรญาณ

¹ Rattanakorn Satta-Ariyasup, ² Naddhira Sridee, ³ Phrametheeworayan

^{1,2,3} คณะพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^{1,2,3} Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding author, e-mail: ratanakorn.49@gmail.com

Received August 7, 2024; Revised December 30, 2024; Accepted: December 31, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเพศทางเลือก 2) เพื่อศึกษาเพศทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และ 3) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า เพศทางเลือก คือ กลุ่มคนซึ่งที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป ประเภทของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTIQ) ประกอบด้วย หญิงรักหญิง ชายรักชาย บุคคลรักสองเพศ บุคคลข้ามเพศ บุคคลสองเพศ และผู้ไม่นิยมเพศ ในด้านสถานะและบทบาทของเพศทางเลือกนั้น คุณค่าของมนุษย์ไม่ได้อยู่ที่เพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือชนชั้น แต่อยู่ที่ผู้นั้นสามารถมองเห็นคุณค่าของตน ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและเป็นที่ยอมรับได้ในสังคม พุทธศาสนาเถรวาทถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาพุทธ แต่นักบวชทางพระพุทธศาสนาจะต้องเคร่งครัดในพระธรรมวินัย บัณฑิตจะจึงไม่สามารถบวชได้ ส่วนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมองว่าทุกคนเป็นคนของพระเจ้า ทุกคนจึงนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้อย่างเสรี มีเพียงไม่สามารถให้พรการแต่งงานเพศเดียวกันได้ นอกจากนี้การผ่าตัดแปลงเพศก็ไม่อนุญาตให้กระทำได้ องค์ความรู้คือเพศทางเลือกมีสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต แต่ต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของแต่ละศาสนา ข้อแตกต่างด้านเป้าหมายสูงสุดของทั้งสองศาสนา คือพระพุทธศาสนามีเป้าหมายเพื่อการสละออกจากทุกข์ สร้างปัญญาในการเข้าถึงธรรม ส่วนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เป้าหมายสูงสุดคือการได้เข้าไปอยู่ในดินแดนของพระเจ้า หากขัดต่อเจตนาของพระเจ้าอาจจะเป็นอุปสรรคได้

คำสำคัญ: เพศทางเลือก; พระพุทธศาสนาเถรวาท; ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

Abstract

This research has the following objectives: 1) to study alternative sexualities 2) to study alternative sexualities related to Theravada Buddhism and Roman Catholic Christianity and 3) to analyze and compare alternative sexualities in Theravada Buddhism and the Roman Catholic Christianity. This research is qualitative research, studying documents, related research, in-depth interviews, and focus group discussions. The data is analyzed and presented in a descriptive analytical format. The research result found that alternative gender is a group of people who have a gender identity that is different from the general population. The category of alternative gender includes Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersex, and Queer. In terms of the status and role of the alternative genders, the value of a human being does not depend on gender, race, religion or class, but it lies in the ability of a person to see their own value, to be useful to society and to be accepted by society. Theravada Buddhism holds that everyone has the freedom to practice Buddhism, but Buddhist monks must strictly follow the Dharma and discipline. Therefore, *Pandaka* cannot be ordained. Roman Catholicism views everyone as a person of God. Everyone is therefore free to practice Catholicism. There is simply no way to bless same-sex marriages. In addition, gender reassignment surgery is not allowed. The knowledge is that alternative genders have rights and freedom to live their lives. But it must be within the framework of the traditions and culture of each religion. The difference in the ultimate goal of the two religions is that Buddhism aims to abandon suffering, to develop wisdom to reach the Dharma, while Roman Catholicism's ultimate goal is to enter the land of God. If it goes against God's intention, it may be an obstacle.

Keywords: Alternative gender, Theravada Buddhism; Roman Catholic Christianity

บทนำ

ปัจจุบันคำว่า เพศทางเลือก หรือ เพศที่สาม ถูกนำมาใช้เมื่อมีการพูดถึงกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศอยู่เสมอ และจากการที่คำสองคำนี้ถูกใช้ในสื่อบ่อยๆ จึงมีหลายคนก็นำคำนี้มาใช้หรือพูดตามโดยที่คิดว่าเป็นคำที่ควรใช้โดยไม่มีปัญหาอะไร แต่เนื่องด้วยความรู้ในหัวข้อของความหลากหลายทางเพศนั้นแพร่กระจายเฉพาะกลุ่มเท่านั้น บุคคลทั่วไปยังไม่ทราบว่าเรื่องของเพศนั้นมี ความซับซ้อน และมีหลายๆ องค์ประกอบด้วยกัน ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้คนยังตกใจกับกะเทยเลส ซึ่งหมายถึง ผู้หญิงข้ามเพศชอบผู้หญิง หรือไม่เข้าใจว่าผู้ชายข้ามเพศ ทอมหรือหญิงห้าวแตกต่างกัน ใดๆ หรือคิดว่าผู้ชายที่ชอบการสอดสรวนชุดผู้หญิงคือหญิงข้ามเพศไปเสียทุกคน คำว่าเพศทางเลือกและเพศที่สามจึงเป็นคำที่ไม่ค่อยถูกนำมาวิเคราะห์ว่าจะส่งผลกระทบต่อการเจรจาเรื่องความหลากหลายทางเพศ เพศทางเลือก และเพศที่สามนั้นเป็นคำที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความรู้ความ

เข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ ควรเลือกใช้คำอื่นที่มีผลเสียน้อยกว่าคำเหล่านี้ หรือหากจะใช้คำทั้งสองคำนี้ ก็ไม่ควรใช้เรียกกลุ่มคนหลากหลายทางเพศทั้งหมด และควรใช้ให้ถูกบริบทของสถานะและสิ่งแวดล้อม

เพศสภาพมีความหลากหลายซับซ้อนมากกว่าความเป็นหญิง-ชาย (ยศ สันติสมบัติ, 2548) กระแสสิทธิมนุษยชนเองก็ให้ความสำคัญต่อเสรีภาพในการนับถือศาสนาโดยไม่เลือกว่าจะเป็นเพศใด ขณะที่ชาวพุทธไทยที่เป็นทางการและมหาเถรสมาคมยังคงห้ามมิให้ผู้หญิงและคนหลากหลายทางเพศบวชพระ ทำให้พระพุทธรูปศาสนาไทยกำลังเผชิญความท้าทายอย่างยิ่งยวดจากกระแสสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่าพระพุทธรูปศาสนาไทยยังคงมีอิทธิพลสูงยิ่งในสังคม ทั้งในมิติของการเมือง สังคม วัฒนธรรม หรือแม้กระทั่งกฎหมาย เป็นเพราะพระพุทธรูปศาสนามีส่วนสำคัญต่อการก่อรูปรัฐชาติไทย ทำให้ความเป็นพุทธกับความเป็นไทยถูกผสมผสานเป็นเนื้อเดียวกัน พระพุทธรูปถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงของชาติ หากเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้คิดว่าพระพุทธรูปถูกกระทบกระทั่งย่อมเกิดการตีความไปว่าความเป็นชาติไทยถูกกระทบกระเทือนโดยปริยาย อิทธิพลของพระพุทธรูปศาสนาไทยอาจเห็นได้จาก พ.ร.บ.ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.2558 มาตรา 17 ที่กล่าวว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำมิได้ ยกเว้น “เป็นการปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา” (พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.2558)

สังคมไทยมักใช้คำว่า “เบี่ยงเบนทางเพศ” ในการเรียกคนที่ไม่ปฏิบัติตามแบบแผนหรือบทบาททางเพศที่สังคมได้กำหนด สื่อถึงความบกพร่อง ไม่ปกติ การมองกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศในลักษณะดังกล่าวนั้น บ่มเพาะให้เกิดอคติและความรุนแรงที่แอบแฝงอยู่ในสังคม หลายคนยังถูกดูถูกเหยียดหยาม และไม่ได้รับสิทธิที่เขาพึงจะได้รับ ความต่างทางวิถีทางเพศ ความแตกต่างด้านการแสดงออก หรือความไม่ตรงกันระหว่างอัตลักษณ์ทางเพศกับเพศกำเนิด สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เพศใหม่ การที่เราเหมารวมทุกอย่างว่าเป็น เพศที่สาม ทำให้เราไม่สามารถคุยเรื่ององค์ประกอบต่างๆ ของเพศได้ และความรู้ความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศในคนหมู่มากก็คงก้าวหน้าต่อไปได้ยาก การใช้คำว่าเพศที่สาม เรียกกลุ่มคนหลากหลายทางเพศทั้งหมด เป็นการลดตัวตนของเพศที่สามจริงๆ

พระพุทธเจ้า ทรงบัญญัติคุณสมบัติผู้ที่เข้าบวชไว้หลายประการ ได้แก่ ต้อง เป็นมนุษย์ เป็นเพศชาย ตลอดจนห้ามบุคคล 32 ประเภทเข้าบวชในพระพุทธศาสนา (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 4 ข้อที่ 119 หน้าที่ 184-185 มหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ใน 32 ประการดังกล่าว มีบุคคลที่เป็นอุกโตพยัญชนก (คนที่มีสองเพศโดยสมบูรณ์) กับบัณฑิตะก์ ที่ทรงบัญญัติพระวินัยห้ามไว้ เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณสมบัติความเป็นเพศภาวะ เพื่อก่อให้เกิดความสง่างามในคณะสงฆ์ เป็นภิกษุที่มีอุดมการณ์เจตนามุ่งมั่นในการออกจากกามหรือโลกีย์วิสัย ในขณะที่คริสตจักรคาทอลิกไม่สามารถให้พรการแต่งงานเพศเดียวกันได้ ไม่ว่าความสัมพันธ์นั้นจะมั่นคงมากแค่ไหน เพราะในพระคัมภีร์ปฐมกาลตอนหนึ่งกล่าวว่า พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ขึ้นตามพระฉายาของพระเจ้า และได้ทรงสร้างให้เป็นชายและหญิง (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2014) ดังนั้นการแปลงเพศจึงไม่สามารถกระทำได้และไม่สามารถให้พรการแต่งงานของเพศเดียวกันได้ถึงแม้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะแปลงเพศแล้วก็ตาม สร้างความผิดหวังให้กับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายคาทอลิกทั่วโลก หรือแม้แต่พฤติกรรมขอเพศที่สาม ยังคงเป็นที่ข้อถกเถียงกันอยู่มากกว่าเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักคำสอนทางศาสนาพุทธเถรวาท และ

ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกหรือไม่ พวกเขาควรได้รับพื้นที่ทางสังคมหรือไม่เพราะพวกเขาก็เป็นมนุษย์ที่มีความรู้สึกนึกคิด มีความใฝ่ฝัน มีอารมณ์ มีคุณค่าความดีเหมือนมนุษย์ทั่วไปในสังคม

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับเพศทางเลือกและการเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเพื่อศึกษาแนวคิดและเพศทางเลือกที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับแนวคิดและเพศทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก แตกต่างกันอย่างใด เพื่อทำความเข้าใจอย่างถูกต้องที่มีต่อเพศทางเลือกในมุมมองคำสอนทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและแนวคำสอนทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเพศทางเลือก
2. เพื่อศึกษาเพศทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร เพื่อประมวลองค์ความรู้ ศึกษาแนวคิด หลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก โดยศึกษาจากคัมภีร์ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดทั้งงานวิจัยที่มีผู้รู้ได้ศึกษาไว้รวมถึงการเก็บข้อมูลเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เช่นการสัมภาษณ์เชิงลึก และภาคที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเรียกอีกอย่างว่าเป็นการเก็บข้อมูลเชิงภาคสนาม มีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

1.1 การศึกษาในเชิงเอกสาร

ศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary Study) ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารที่เป็นข้อมูลชั้น ปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎก ภาษาไทยฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 พระคัมภีร์คาทอลิก และเอกสารชั้นทุติยภูมิ คือ วรรณคดีภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หนังสือ ตำราเอกสารวิชาการ บทความ อินเทอร์เน็ต รายงานการวิจัย และดัชนีพจนานุกรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม และเอกสารอื่น ๆ

2) การศึกษาวิเคราะห์เพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในมิติต่างๆ ได้แก่ด้านความหมาย ประเพณี อุปสรรคการนับถือศาสนา ทศนคติ ท่าที มุมมอง แนวทางการแก้ปัญหา

3) สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความเหมือนกัน ความต่างกัน และลักษณะร่วมกัน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

1.2 การศึกษาในภาคสนาม เพื่อให้ทราบการเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในภาคสนาม

2. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ด้านพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2) กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบด้วย

(1) พระภิกษุสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ผู้ทรงคุณวุฒิเพศที่สาม

(2) กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่วิจัยรวมทั้งสิ้น 20 รูป/คน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ พระภิกษุสงฆ์และนักวิชาการด้านศาสนาพุทธเถรวาท 5 รูป/คน บาทหลวงและนักวิชาการด้านศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก 5 คน กลุ่มเพศทางเลือก 10 คน

กลุ่มสานเสวนาหรือผู้สนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จำนวน 3 รูป/คน ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 2 รูป ผู้ทรงคุณวุฒิที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จำนวน 1 คน ทาง online

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ โดยสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการสนทนากลุ่ม (focus group)

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไป

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัด และ มีความแม่นยำในการวัด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ร่างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และแนวทางที่ได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องตาม เนื้อหา (Content Validity)

- 3) นำแบบสัมภาษณ์กลับมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ เพื่อขอรับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยการศึกษาค้นคว้าก่อนที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนาม ในขณะที่เก็บข้อมูลภาคสนามและหลังจากการเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดยทำการศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 พระคัมภีร์คาทอลิก และเอกสารชั้นทุติยภูมิ คือ วรรณกรรมภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หนังสือ ตำราเอกสารวิชาการ บทความ อินเทอร์เน็ต รายงานการวิจัย และดุษฎีนิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาเชิงลึกในพื้นที่วิจัยกับกลุ่มผู้รู้ โดยการใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม

3) รวบรวมแบบสัมภาษณ์ที่ได้คืนมาและการสนทนากลุ่ม ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อใช้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาท และศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้หมด ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

5.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลเรียบร้อยแล้วจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม นอกจากนั้นได้บันทึกข้อมูลลงในสมุดบันทึกในลักษณะบรรยาย เพื่อสรุปผลการศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

5.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยในลักษณะวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา

1. กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ หรือเพศทางเลือก LGBTQ เป็นกลุ่มคนที่มีอัตลักษณ์ทางเพศ หรือรสนิยมทางเพศที่แตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคม ความแตกต่างหลากหลายทางเพศนั้นมีการปรับเปลี่ยนอย่างไม่หยุดนิ่ง แต่ที่สำคัญ วิธีชีวิตเรื่องเพศเป็นเพียงส่วนเลี้ยวหนึ่งของตัวตนที่รองจากความเป็นมนุษย์ การรื้อสร้าง ความหมายของการมีอัตลักษณ์ทางเพศในสังคมของกะเทยที่อยู่บนฐานของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการเปิดพื้นที่ทางสังคม เพราะมนุษย์ทุกคน ทุกเชื้อชาติ ศาสนาในโลกนี้ เมื่อเกิดมาบนผืนแผ่นดินใด ๆ ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเสรีภาพของความ เป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเกิดมาเป็นเพศหญิง เพศชาย หรือเพศทางเลือกใดๆ ในทางกายภาพ เราไม่สามารถกำหนดได้ว่า เราจะเกิดมาในร่างกายของเพศชาย หรือเพศหญิง ส่วนจิตใจก็ได้รับผลจาก

ฮอว์โมน พันธุกรรม ยีนส์ เคมีในร่างกายที่มีผลต่อความเป็นหญิง ชาย หรือแม้แต่เพศสภาพอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันเพศสภาพทางเลือกก็ได้รับการยอมรับตามความเป็นจริงมากขึ้น การจะยอมรับกันมากแค่ไหนนั้นก็ขึ้นอยู่กับลักษณะสังคม การดูแลประชาชน นโยบายของประเทศนั้นๆ ด้วย (อาจารย์กนกวรรณ ศุภกิจ, 12 สิงหาคม 2566) ในมุมมองด้านสิทธิเสรีภาพด้านความหลากหลายทางเพศในปัจจุบันต้องยอมรับว่าสิทธิของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มสูงขึ้นหากเทียบกับอดีต แต่การองค์การพหุมิติทางด้านกฎหมายยังไม่มีกรอบและคุ้มครองในทางกฎหมายเทียบเท่ากับบุคคลต่างเพศ แต่ก็มีพยายามจากนักวิชาการและกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อรณรงค์การออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิดังกล่าว ปัญหาที่ยังต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบันคือ กฎหมายในมิติต่างๆ ที่มีต่อความแตกต่างทางเพศ ด้านความเชื่อ ด้านการเสียดสีเหยียดหยามผ่านคำศัพท์และประโยคต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ (อาจารย์วรวิทย์ เลิศอุทัย, 23 ตุลาคม 2566) ในพระพุทธศาสนาจะสอนให้ปฏิบัติธรรมเพื่อละระคะ หากละระคะได้ ไม่ว่าจะเป็นเพศไหน พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญทุกเพศ และหากละระคะได้เด็ดขาด เพศก็ไม่มี ความหมาย เช่นในคำสอนของพระโสมาเถรกล่าวว่า “เมื่อจิตตั้งมั่นดี ญาณเป็นไปอยู่ เมื่อเห็นแจ้งธรรมโดยชอบ ความเป็นหญิงจะทำอะไรเราได้” ดังนั้นมุมมองเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการทำมาตานั้น พุทธศาสนาจึงไม่จำกัด เพศชาย เพศหญิง รวมทั้งเพศทางเลือก เพียงแต่อธิบายว่า โดยธรรมชาติ เพศสภาพของแต่ละคนเป็นมาอย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไรให้เหมาะสมกับเพศสภาพของตน และที่สำคัญคือ พุทธศาสนามีคำสอนเรื่อง กฎแห่งเพศสภาพ วิธีการแก้กรรมเกี่ยวกับเพศสภาพ วิธีการตั้งเจตนาเลือกเพศสภาพ รวมทั้งวิธีปฏิบัติที่สูงกว่าทัศนคติเรื่องเพศสภาพ (รศ. ดร. สุเทพ พรหมเลิศ, 24 ตุลาคม 2566)

ด้านการอยู่ร่วมกันในครอบครัวในสังคมไทย เมื่อ 50 ปีย้อนหลังไป การมีเพศสภาพทางเลือกอาจไม่ใช่ที่ยอมรับ การไม่ใช่ชายจริง หญิงแท้ ครอบครัวจะรู้สึกอับอายในสังคม ก็เกิดการบีบบังคับกดดันกันในครอบครัวให้พยายามเป็นชายจริง หญิงแท้ ครอบครัวก็มีความสุข แต่ปัจจุบันน่าจะเป็นที่ตระหนักกันแล้วว่า ครอบครัวควรยอมรับในสิ่งที่จริง เพื่อความสุขของสมาชิกในครอบครัว (อาจารย์กนกวรรณ ศุภกิจ, 12 สิงหาคม 2566) ซึ่งในหลักการความเป็นจริงครอบครัวควรจะเป็นสถานที่ปลอดภัยของสมาชิก โดยเฉพาะลูกหลานถ้าหากครอบครัวไม่เข้าใจ ไม่มีการยอมรับ ก็จะทำให้ลูกหลานที่เปิดตัวว่าเป็นเพศทางเลือกเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยทั้งกายและใจ และสูญเสียความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเองได้ การเสริมสร้างความรู้และเข้าใจให้พ่อแม่ที่มีลูกหลานเป็นเด็กข้ามเพศจึงเป็นเรื่องสำคัญต้องมีแนวทางพหุศึกษาหาข้อมูลจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเข้าใจเพศสภาพของลูกหลาน เปิดใจพูดคุยรับฟังลูก/หลาน ฟังเขาพูดด้วยใจ อย่าฟังอย่างที่เราเองคิด หรืออย่าใช้อารมณ์ บอกตัวเองก่อนว่าเราไม่ใช่เจ้าของชีวิตของลูก/หลาน ให้เขามีสิทธิเลือกใช้ชีวิต บอกเขาให้พร้อมยอมรับผลจากการเลือก เราทำได้เพียงแสดงความห่วงใย อยู่เคียงข้าง เป็นที่พึ่งพิง ที่ปรึกษา ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นเขาก็คือ ลูก/หลานของเรา (บาทหลวงชัยพร กิจมงคล, 13 ตุลาคม 2566) ครอบครัวมีส่วนร่วมสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับบุคคลในครอบครัว ถ้าสมาชิกในครอบครัวมีความรัก ความสามัคคีกัน เข้าใจกันและกัน เอื้ออาทร ห่วงใยดูแลกันและกัน ก็จะส่งผลให้ครอบครัวนั้นๆ มีความสุขและปลูกฝังบุคลิกที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัวนั้นได้เป็นอย่างดี แต่ในขณะเดียวกันถ้าสมาชิกในครอบครัวทะเลาะวิวาทกัน มีความขัดแย้งไม่เข้าใจกัน ครอบครัวนั้นก็เลยจะไม่มีความสุขและอาจส่งผลให้

สมาชิกในครอบครัวก้าวร้าวเห็นประโยชน์ส่วนตัวและไม่สามารถเข้ากับบุคคลอื่นๆ ได้ (พระครูธรรมธศักดิ์ชัย อภิชาโต, 29 สิงหาคม 2566)

ในด้านสุขภาวะ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศไม่ได้เป็นโรคหรือมีความผิดปกติทางจิตใจแต่อย่างใด เพียงแต่อยู่ร่วมกันในสังคมและเกิดความสงบสุขได้ (พระใบฎีกากฤษฎา กตปญโญ, ดร., 15 กันยายน 2566) ถ้าเป็นคนดี มีเมตตา สุขภาพจิตที่ดี มีศีลธรรมจรรยา จะมีความสุขที่ถูกต้อง ถ้าทุกคนมีศีล 5 โลกนี้จะเป็นความสุข ไม่ว่าใครจะนับถือศาสนาใดก็ตาม โลกนี้ก็จะมีความสุข ไม่ว่าจะเพศใดก็ตามทุกคนทำได้ (นางสาวมณี ธงถาวรสุวรรณ, 22 ตุลาคม 2566) สุขภาวะทางเพศที่ดีควรเริ่มจากตนเองและพัฒนาไปสู่บุคคลอื่นๆ ที่อยู่รอบข้างเพื่อประโยชน์สุขของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งสำคัญที่พึงระวังในการแสดงออกทางเพศต้องไม่ไปรบกวนหรือละเมิดผู้อื่น ต้องเคารพต่อวิถีเพศที่ต่างจากตนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ใช่ความรุนแรงในการแสดงออก (บาทหลวงชัยพร กิจมงคล, 13 ตุลาคม 2566)

2. เพศทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ด้านพระพุทธศาสนาเถรวาท ความหลากหลายทางเพศ ในพระวินัยปิฎกนั้นมีคำที่ใช้เรียกผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศหรือมีความผิดปกติทางเพศว่าบัณฑิตะกัซึ่งพระพุทธเจ้าทรงห้ามผู้เป็นบัณฑิตะกั ไม่พึงให้อุปสมบท ที่อุปสมบทแล้ว พึงให้สึกเสีย แม้พระพุทธเจ้าจะทรงจำกัดสิทธิเพศทางเลือกไม่ให้บวช แต่ไม่ได้ทรงห้ามสิทธิเรื่องการปฏิบัติธรรมสำหรับเพศทางเลือกเพราะความเป็นเพศหรือเพศสภาพเป็นสิ่งที่วิวัฒนาการหรือเปลี่ยนแปลงได้ ในทางพระพุทธศาสนาจะสอนให้ปฏิบัติธรรมเพื่อละระคะ หากละระคะได้ ไม่ว่าจะเป็เพศไหนพระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญทุกเพศและหากละระคะได้เด็ดขาด เพศก็ไม่มีหมาย (รศ. ดร. สุเทพ พรหมเลิศ, 24 ตุลาคม 2566) ความหลากหลายทางเพศไม่ได้เป็นพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรมแต่อย่างใด คนในสังคมให้ความรักและเห็นอกเห็นใจกัน ซึ่งอยู่ในกรอบของคุณธรรมจริยธรรมกันอยู่แล้ว ดังนั้นเพศทางเลือกจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงศาสนาหรือนับถือศาสนาแต่อย่างใด ซึ่งมนุษย์แต่ละคนแตกต่างกันที่เชื้อชาติ เพศ และองค์ประกอบอื่นๆ ที่สังคมกำหนดขึ้น แต่เมื่อทุกองค์ประกอบของมนุษย์ตามความเป็นจริงจะพบว่ามนุษย์มีองค์ประกอบจากชั้น 5 ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนอยู่ภายใต้กฎของไตรลักษณ์ทั้งสิ้น ส่วนในด้านตามหลักของศีลธรรมนั้นเรื่องเพศจึงไม่มีปัญหาต่อการปฏิบัติธรรมแต่อย่างใด เพราะบรรลธรรมได้ด้วยจิตไม่กำหนดเพศ เชื้อชาติ (พระใบฎีกากฤษฎา กตปญโญ, ดร., 15 กันยายน 2566)

เพศทางเลือกในมุมมองทางพระพุทธศาสนาตามทัศนะของวรุฒิ เลิศอุทัย คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้ให้ทัศนะว่า ศาสนาพุทธพยายามสร้างพื้นที่ที่เรียกว่าควรปราศจากผู้มีความหลากหลายทางเพศไม่เพียงเท่านั้น กฎข้อห้ามและคำอธิบายต่าง ๆ เช่นผู้บวชต้องครองเพศสภาพที่เป็นชายเท่านั้น เหล่านี้ยังเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตและสร้างขอบเขตทางการตัดสินใจบุคคลตามความเชื่อแต่ครั้งอดีต ดังนั้น เมื่อมีพระสงฆ์ที่มีลักษณะในทิศทางของการเป็นเพศทางเลือก คุณค่าความเป็นมนุษย์เสมอเหมือนกันอย่าเหมารวมว่าเป็นอิลัษชี เป็นความอัปยศของพุทธศาสนา และเป็นผู้ที่ทำให้ศาสนาเสื่อมวิบัติ ซึ่งสามารถสะท้อนผ่านถ้อยคำคำศัพท์ที่บัญญัติไว้ในกฎระเบียบต่อทางศาสนา แต่มุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์มองประเด็นนี้ว่าภาวะความเป็นนิรณัทั้ง 5 ล้วนปรากฏในทุกเพศและสามารถสร้างความเสื่อมเสียต่อศาสนาได้ทั้งสิ้นหากบุคคลนั้นไม่ครองตนหรือมีสติสัมปชัญญะให้สมภาคภูมิความเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี (อาจารย์วรุฒิ เลิศอุทัย, 23 ตุลาคม 2566)

ด้านมุมมองของพระสงฆ์ที่มีต่อเพศทางเลือก พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม, รศ. ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ให้ทัศนะว่า การนับถือศาสนาพุทธของเพศทางเลือกไม่มีอุปสรรค ศาสนาพุทธมองคนเท่าเทียมกันไม่ว่าหญิงหรือชาย เสมอกันเท่าเทียมกัน และมองว่าเพศทางเลือกไม่เป็นอุปสรรคต่อการการงานแต่พระอุปัชฌาย์ต้องดูแลให้เกิดความเท่าเทียม เพศทางเลือกในด้านวิทยาศาสตร์เกิดจากฮอโมนผิดปกติ เพศที่แสดงออกจึงไม่ตรงกับเพศที่แท้จริง แต่ในทางพระพุทธศาสนาว่าเพศทางเลือกเป็นเรื่องของวิบากกรรมคือการผิดศีลข้อ 3 หรือวิบากกรรมอื่นๆ ในบริบท จึงทำให้วิถีชีวิตไม่ตรงกับเพศสภาพและจิตวิญญาณที่แท้จริง (พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม, รศ. ดร., 13 กรกฎาคม 2566)

ในศาสนาคริสต์จะมองบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่มีจิตใจไม่ตรงกับสรีระเฉยๆ ว่าเป็นเรื่องปกติ แต่จะไม่สนับสนุนกิจกรรมทางเพศแบบคู่สามีภรรยา พระองค์ทรงรักทุกท่าน ซึ่งเป็นข้อความจากป้ายติดผนังโบสถ์ สะท้อนคำสอนศาสนาคริสต์จากหลักความรักสากล โดยการรักคนอื่นและมีพระเจ้าเป็นศูนย์กลาง รวมถึง การรักเพื่อนบ้านเหมือนกับรักตนเอง หมายความว่าศาสนิกไม่ควรนำปัจจัยเรื่องเพศมาชีวิตตัดสิน แบ่งแยก กตชี และควรก้าวข้ามความแตกต่างนี้ จึงทำให้สองข้อความย้อนแย้งกันนั่นเอง (บาทหลวงชัยพร กิจมงคล, 13 ตุลาคม 2566) เราเชื่อว่าพระเจ้าคือผู้ให้ชีวิตและทุกชีวิตคือของขวัญจากพระเจ้า ไม่ว่าชีวิตนั้นจะสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์มากนักน้อยเพียงใดชีวิตก็ยังถือได้ว่าเป็นของขวัญที่พระเจ้าได้มอบให้กับเราแต่ละคน ดังนั้น การเป็นเพศทางเลือกจึงไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นเป็นคนที่มีบาปหนักในทันทีอันเนื่องมาจากรสนิยมทางเพศ แต่เงื่อนไขของบาปหนักนั้นประกอบด้วยการกระทำอย่างรู้ตัว การกระทำอย่างเต็มใจไม่มีใครบังคับ และการทำผิดบัญญัติในข้อหนักตามบทบัญญัติของศาสนา อาจกล่าวได้ว่าสภาวะทางร่างกายและจิตใจไม่อาจตัดสินได้ว่าบุคคลนั้นเป็นคนบาปหรือคนไม่ดี การกระทำที่ผิดต่อบัญญัติอย่างรู้ตัวและเต็มใจต่างหากที่เป็นเงื่อนไขของบาปในชีวิตของบุคคลนั้น (บาทหลวงจิตตพล ปลั่งกลาง, 19 สิงหาคม 2566)

จากการสนทนาสามารถสรุปได้ดังนี้ หากมองดูในความเป็นจริงของผู้คนในศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกเกี่ยวกับทัศนคติ ท่าที และมุมมองในเรื่องเพศทางเลือกนี้ อาจกล่าวได้ว่า มีการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ด้วยกัน ซึ่งในกลุ่มอนุรักษนิยม ยังคงมีท่าทีที่ไม่เป็นมิตรมากนักกับกลุ่มเพศทางเลือก และมองเรื่องนี้เป็นเรื่องของความผิดปกติของชีวิตมนุษย์ ส่วนในกลุ่มเสรีนิยมนั้น กลับมีท่าทีที่เปิดกว้างให้เกียรติและพร้อมยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของผู้คน รวมถึงในเรื่องเพศทางเลือกด้วย พระศาสนจักรคาทอลิกจึงค่อนข้างระมัดระวังและรอบคอบในการสื่อสารเรื่องนี้ให้กับสังคมโลก ธรรมเนียมปฏิบัติและธรรมเนียมประเพณีถือเป็นสิ่งสำคัญของศาสนา แต่ความรักความเมตตา และการให้อภัยของพระเจ้านั้นก็สำคัญและยิ่งใหญ่กว่า มุมมองเรื่องเพศทางเลือกในศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกในยุคปัจจุบันนั้น เป็นไปด้วยความเข้าใจ ให้เกียรติในความแตกต่างและหลากหลาย เดินร่วมทางกับผู้คนด้วยความรักและความเมตตา และเปิดโอกาสให้มีการเสวนาพูดคุยกันมากขึ้นในประเด็นต่างๆ รวมถึงประเด็นเพศทางเลือกด้วย

สรุปผลการผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานภาคสนามด้านเกี่ยวกับเพศทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ถือว่าเพศทางเลือกไม่เป็นอุปสรรคต่อการนับถือศาสนา ทุกศาสนาถือว่าทุกคนเท่าเทียมกัน แม้ว่าพระพุทธศาสนามีข้อห้ามในการบวชของบิณฑุฑะกั แต่ปัจจุบันได้เปิดกว้างให้เพศชายทุกคนได้บวชในพระพุทธศาสนาเพียงแต่ให้ประพฤติให้

เหมาะสมกับเพศบรรพชิต อยู่ในระเบียบข้อบังคับของพระธรรมวินัย และปฏิบัติธรรมเพื่อให้เห็นทุกข์ เข้าถึงธรรมขั้นสูงเพื่อเข้าสู่มรรคผลนิพพานต่อไป ด้านศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกถือว่าทุกคนเป็นคนของพระเจ้า พระเจ้ารักทุกคน เป็นความรักสากล โดยการรักคนอื่นและมีพระเจ้าเป็นศูนย์กลาง รวมถึง การรักเพื่อนบ้านเหมือนกับรักตนเองหมายความว่าศาสนิกไม่ควรนำปัจจัยเรื่องเพศมาชี้นำตัดสิน แบ่งแยก กดขี่ และ ควรก้าวข้ามความแตกต่างนี้ แต่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก จะไม่สนับสนุนกิจกรรมทางเพศแบบคู่สามีภรรยา

3. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก การเปรียบเทียบเพศทางเลือกในทางพระพุทธศาสนาเพศสภาพจะมองเรื่องการกระทำ ทำอย่างไรต้องยอมรับวิบากกรรมที่เราทำด้วย เราจึงต้องไม่ทำพฤติกรรมผิดซ้ำในศีลข้อ 3 จึงต้องรักษาศีลให้ดี ทำใจให้บริสุทธิ์ ในขณะที่เดียวกันยอมรับการกระทำที่แก้ไขได้ยอมรับ แม้ว่ากาลเวลาจะสร้างความเจ็บปวดต้องทน จึงตั้งใจให้ตัวอย่างทำผิดศีลข้อ 3 ส่วนในการแก้กฎหมายได้ทำในระดับหนึ่ง แต่ไม่ได้แก้ถึงจิตใจ ส่วนด้านศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก พระเจ้ากำหนดมาแล้วถึงการปฏิบัติที่ไม่ผิดหลักคำสอนในคัมภีร์ จึงต้องเฝ้าระวังและยอมรับในเบื้องต้น โดยเฝ้าระวังและให้ทำเคร่งครัด พระบุตรพระเจ้าจะเฝ้าระวังได้ (พระมหามงคกานต์ ฐิตธมโม, รศ. ดร., 13 กรกฎาคม 2566) การเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่ต่างกัน คือ ศาสนาพุทธได้บัญญัติว่าคนที่จะเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน บุคคลนั้นต้องไม่เป็นผู้ที่มีเพศและภาวะบกพร่อง ผู้ที่มีเพศภาวะบกพร่องคือ (1) บัณเฑาะก์ หมายถึง กระเทย (2) อุภโตพยัญชนก หมายถึงคนที่มีอวัยวะเพศ 2 เพศ คือมีทั้งเพศหญิงและเพศชายในคนเดียวกัน เป็นต้น ส่วนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกจะมองเพศทางเลือกหรือความหลากหลายทางเพศที่มีจิตใจไม่ตรงกับสรีระเป็นเรื่องปกติห้ามให้บวชในศาสนาคริสต์ (พระครูธรรมธศศักดิ์ชัย อภิชาโต, 29 สิงหาคม 2566)

ใจความช่วงหนึ่งในหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (The Catechism of the Catholic Church) ที่สำนักวาติกันตีพิมพ์เมื่อปี 2535 (ค.ศ. 1992) ระบุว่า "พฤติกรรมรักเพศเดียวกันคือความผิดปกติโดยเนื้อแท้ (intrinsically disordered)" ขณะแนวโน้มการประพาดดังกล่าว นับเป็น "ความผิดปกติอย่างไรข้อกังขา (objectively disordered)" และท้ายสุด "การกระทำดังกล่าว ไม่อาจได้รับอนุญาตไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม" แต่ปัจจุบัน แม้คำสอนดังกล่าวไม่ได้เปลี่ยนแปลงแม้แต่วรรณคดีว่านับตั้งแต่ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิส หรือ โป๊ป ฟรานซิส ผู้ดำรงตำแหน่งประมุขคริสตจักรนิกายโรมันคาทอลิกคนปัจจุบันเข้ามาดำรงตำแหน่งในปี 2556 มุมมองและจุดยืนที่ศาสนามีต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) กลับเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญแสดงออกถึงการสนับสนุนความหลากหลายทางเพศอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเปิดให้คู่รักเพศเดียวกันเข้าพบที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ของสหรัฐฯ หรือการใช้สรรพนามเรียกชายข้ามเพศที่พบในนครรัฐวาติกันว่า ชายผู้เคยเป็นหญิงแต่เป็นชายในปัจจุบัน (he who had been she but is he) รวมไปถึงการออกมาเรียกร้องให้โบสถ์คาทอลิกต่างๆ ขอโทษกับพฤติกรรมที่มีต่อเกย์ตลอดอดีตที่ผ่านมา ตลอดทั้ง 7 ปีที่ผ่านมา โป๊ปฟรานซิสแสดงออกอย่างไม่เป็นทางการตลอดถึงจุดยืนที่สนับสนุนชาว LGBTQ ช่วยกดดันให้โบสถ์คาทอลิกทั่วโลกประพาดตัวดีขึ้นกับชาว LGBTQ อย่างไรก็ดี ความเคลื่อนไหวครั้งล่าสุดของโป๊ปฟรานซิสนี้เรียกทั้งเสียงแซ่ซ้องจากคาทอลิกที่มีความหลากหลายทางเพศไปจนถึงความคับ

ข้อใจจากกลุ่มคาทอลิกอนุรักษ์นิยมไม่แพ้กัน เพศหลากหลาย ไม่ใช่อาชญากร โป๊ปฟรานซิสและผู้นำคริสตจักร ประณามกฎหมายต่อต้าน LGBTQIA+ (บาทหลวงชัยพร กิจมงคล, 13 ตุลาคม 2566)

ทั้งศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธต่างมีคำสอนที่มุ่งเชิดชูคุณค่าความเป็นมนุษย์ของทุกคน และไม่ประสงค์ให้ลดทอนศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นคนของผู้อื่นลงโดยมีกรอบความคิดว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีและศักยภาพอันยิ่งใหญ่ในการบรรลุความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้เต็มที่ (พระไบฐีกาภกฤษฎา กตปญโญ, ดร., 15 กันยายน 2566) ในด้านสถานะและบทบาทของเพศทางเลือกมีบทบาทสำคัญต่อการนับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์เพราะในโลกปัจจุบันเปิดกว้าง และยอมรับในสถานะและบทบาทที่มีศักยภาพ โดยมุ่งเน้นให้เป็นคนดี ไม่เป็นคนชั่ว (อาจารย์นิธิรุจน์ โกมลศิริโรจน์, 15 ตุลาคม 2566) จากงานสารเสวนาในมุมมองของพระพุทธานุสาเถรวาท เพศทางเลือกไม่เป็นอุปสรรคใดๆ ในการเข้าถึงพระพุทธศาสนา เนื่องจากเพศสรีระไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงธรรม ยกเว้นแต่บุคคลนั้นมีสองเพศ และมีพฤติกรรมทางเพศที่ละเมิดต่อศีล ข้อสาม ไม่ว่าจะเป็เพศเดียวกันหรือต่างเพศ หากละเมิดต่อศีล อาจเป็นอุปสรรคต่อการนับถือศาสนา พระพุทธานุสาเถรวาทเป็นศาสนาที่ไม่กีดกันการเข้าถึงธรรม หรือการมีสถานภาพทางศาสนาที่เท่าเทียมกัน กลุ่มเพศทางเลือกมีสิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก กล่าวโดยสรุปแล้วทั้งสองศาสนามีทัศนคติ ท่าที และมุมมองเรื่องเพศทางเลือกที่คล้ายๆ กัน จะมีความแตกต่างในส่วนของพิธีกรรมบางอย่างเท่านั้น เพราะทั้งพระพุทธานุสาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกล้วนสอนให้ทุกคนเป็นคนดีไม่เลือกชนชั้นวรรณะและเพศและให้ความรักความเมตตาแก่เพื่อนมนุษย์เท่าเทียมกัน

สรุปผลการผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานภาคสนามด้านเปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธานุสาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก มีความคล้ายคลึงกัน จะมีความแตกต่างในส่วนของพิธีกรรมบางอย่างเท่านั้น ทั้งศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ต่างมีคำสอนที่มุ่งเชิดชูคุณค่าความเป็นมนุษย์ของทุกคน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ที่ 1 เพศทางเลือก อัตลักษณ์ของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTIQ) ซึ่งประกอบด้วย หญิงรักหญิง (Lesbian) ชายรักชาย (Gay) บุคคลรักสองเพศ (Bisexual) บุคคลข้ามเพศ (Transgender) บุคคลสองเพศ (Intersex) และผู้ไม่นิยามเพศ (Queer) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ดวงสุวรรณ (กาญจนา ดวงสุวรรณ, 2556) ว่าสาเหตุของความผิดปกติของพฤติกรรมรักร่วมเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญที่เป็นเรื่องของจิตใจ ได้แก่ (1) การเลี้ยงดูผิดเพศ (2) การประชดตัวเอง (3) ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ความแตกต่างหลากหลายทางเพศนั้นมีการปรับเปลี่ยนอย่างไม่หยุดนิ่ง แต่ที่สำคัญ วิถีชีวิตเรื่องเพศเป็นเพียงส่วนเสี้ยวหนึ่งของตัวตนที่รองจากความเป็นมนุษย์ การรื้อสร้าง ความหมายของการมีอัตลักษณ์ทางเพศในสังคมของกะเทยที่อยู่บนฐานของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการเปิดพื้นที่ทางสังคม และสอดคล้องกับงานของ HIVOS (HIVOS, 2041) ในความหมายที่ว่ามีการต่อต้านกับอำนาจแห่งการเบียดขับที่ไม่ต้องล้มล้างอำนาจเก่า เพียงแค่การปรับโยกย้ายให้ความหมายปรากฏที่พอกะเทยสามารถแสดงอัตลักษณ์ที่เลื่อนไหลในวิถีทางเพศได้อย่างไม่ขวยเขิน การตีตรา อกติ และการเลือกปฏิบัติจึงเป็นเสมือนดาบที่กะเทยเองถือเอาไว้ หากรู้ไม่เท่าทันเรื่องนี้ก็อาจทำให้ส่งผลต่อความเป็นตัวตน การเชื่อมั่นในตนเอง จากรายงาน Youth Voice

Count เครือข่ายเยาวชนชายรักชายและสาวประเภทสองระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก พบว่าประเด็นที่ท้าทายเยาวชนชายรักชายและสาวประเภทสองที่กำลังเผชิญร่วมกันนั้นก็คือ (1) การตีตราและการเลือกปฏิบัติ (2) การขาดองค์ความรู้ด้านเพศวิถีและสุขภาวะทางเพศ (3) ตัวตนทางเพศ (4) การสร้างเครือข่าย และ (5) การเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการ โดยเฉพาะในประเด็นการตีตราและการเลือกปฏิบัติเป็นหัวข้อแรกที่ขู้นั้นเป็นประเด็นสำคัญเพราะหลายประเทศมีสถานการณ์ที่ไม่ต่างกันในภูมิภาคก็เป็นข้อสะท้อนว่าฐานคิดทางวัฒนธรรมและทัศนคติมีผลต่อการตัดสินคนจากความ เป็นเพศ

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่ง คือการเข้าใจในความหลากหลายของกะเทย เนื่องจากระบบเพศวิถีของกะเทยที่หลากหลายและซับซ้อนนั้น ย่อมส่งผลกับปัญหาสุขภาวะทางเพศทั้งในทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระเกรียงศักดิ์ สิริสโก (ศรีโชติ) ที่เสนอว่าสังคมชาวพุทธความมีเท่าที่ และปฏิบัติต่อกลุ่มความหลากหลายทางเพศว่า (1) มีความเป็นมนุษย์ที่สามารถพัฒนาศักยภาพในการมีชีวิตที่ดีและการมีชีวิตที่ประเสริฐได้ (2) หลักจริยธรรมทางพุทธศาสนาไม่ได้ปิดกั้นกลุ่มความหลากหลายทางเพศ (3) การปิดกั้นศักยภาพและความสามารถในการมีชีวิตที่ดีและการมีชีวิตที่ประเสริฐของกลุ่มความหลากหลายทางเพศจึงเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ และการละเมิดในชีวิตและทรัพย์สินของกลุ่มความหลากหลายทางเพศก็เป็นสิ่งที่ เป็นความชั่วในทางพุทธ จริยศาสตร์ด้วยเช่นกัน (พระเกรียงศักดิ์ สิริสโก (ศรีโชติ), 2565)

ในโลกแห่งสังคมปัจจุบันทุกคนมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในสถานะภาพและบทบาทการแสดงออกได้อย่างชัดเจนโดยไม่จำกัดความหลากหลายทางเพศ แต่ในด้านศาสนานั้นค่อนข้างมีความละเอียดอ่อนบ้างอยู่พอสมควร ความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณศลอันไหลเวียนอยู่ในอดีตยังคงส่งต่อมาสู่ปัจจุบัน เมื่อพระพุทธศาสนาเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาประพฤติปฏิบัติตามความศรัทธาของตนแล้วตัวพระภิกษุสามเณรนั้นควรจะต้องยกระดับประคับประคองจิตใจให้ไม่ก้าวล่วงพระธรรมวินัยด้วยเช่นกัน ในที่สุดแล้วคุณค่าของมนุษย์ไม่ได้อยู่ที่เพศ ไม่ได้อยู่ที่เชื้อชาติ ศาสนา หรือชนชั้นใดๆ แต่อยู่ที่ผู้ปฏิบัติตนนั้นสามารถมองเห็นคุณค่าของตน ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และเป็นที่ยอมรับได้หรือไม่

ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์เพศทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ในมุมมองสถานะภาพความเป็นมนุษย์ต่อบัณฑิตในทางพระพุทธศาสนา แบ่งไว้เป็น 2 ฐานะ 1) ฐานะความเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตน พระพุทธศาสนายอมรับความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเพศใด สภาพใด สภาวะใด แม้ว่าบางคนอาจจะมีความบกพร่องด้านกายภาพหรือจิตภาพอันเกิดมาแต่กรรมในอดีตก็ตาม พระพุทธศาสนาให้สิทธิความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันในด้านปัจเจกบุคคลบัณฑิตมีสถานะภาพในทางพระพุทธศาสนา ไม่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป 2) ฐานะความเป็นผู้เข้าถึงสัจธรรม บุคคลที่ประกอบด้วยกิเลส กรรม และวิบากที่เป็นเครื่องกั้น และคนที่ไร้สติปัญญา ไม่จำเพาะเจาะจงถึงบุคคลเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ ในกระบวนการฝึกตามหลักไตรสิกขาสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมเจต สมจारी (หลวงกัน) ว่า การบรรลุนิพพานในพุทธศาสนานั้นต้องพัฒนาศักยภาพในตัวเองให้เต็มเปี่ยมและการเก็บสั่งสมทุนทางปัญญาเป็นปัจจัยให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด การที่บุคคลผู้เป็นบัณฑิตก็ได้เกิดเป็นมนุษย์ และได้มีโอกาสฟังธรรมของพระพุทธเจ้าก็นับว่าเป็นบุคคลที่มีบุญกุศลสะสมมากพอสมควร บัณฑิตหรืออภิปุคคล ซึ่งไม่สามารถที่จะบรรลุนิพพาน

ได้ในชีวิตนี้ ถึงแม้ว่าจะพยายามฝึกปรือพัฒนาตนเองตามหลักไตรสิกขา ทำยที่สุดแล้วก็ไม่ใช่ทางที่จะบรรลุได้ เพราะว่าบัณฑิตเขาก็คือเป็นผู้ถือกำเนิดมาเป็นมนุษย์เพราะผลแห่งอกุศลกรรม ปฏิสนธิที่ปราศจากอโมหะเหตุ คือ ผู้มีวิบากเป็นเครื่องกัน แต่อย่างไรก็ตามพวกเขาสามารถสั่งสมบุญเพื่อบรรลุนิพพานในชาติภพต่อไป (พระมหาสมเจต สมจารี (หลวงกัน), 2559)

ด้านศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก พระเจ้าได้ทรงสร้างมนุษย์แต่เดิม ได้ทรงสร้างให้เป็นชาย และหญิง เพราะเหตุนี้มนุษย์จึงต้องละบิดามารดาของตนไปผูกพันอยู่กับภรรยา และเขาทั้งสองจะเป็นเนื้อเดียวกัน เขาจึงไม่เป็นสองอีกต่อไป แต่เป็นเนื้อเดียวกัน เหตุฉะนั้นซึ่งพระเจ้าทรงผูกพันกันแล้ว อย่าให้มนุษย์ทำให้พราศจากกันเลย ในพระคัมภีร์การรกร่วมเพศจึงถือว่าเป็นสิ่งผิดปกติ ปัญหาในเรื่องนี้แบ่งออกเป็นสองด้าน คือด้านป้องกัน และด้านรักษา ด้านป้องกันเป็นด้านที่ดีกว่าด้านการรักษา เมื่อเราได้พบความจริงว่าอาการรกร่วมเพศนี้มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็เป็นการง่ายที่จะป้องกันไม่ให้เรื่องนี้เกิดขึ้นกับลูกหลานของเรา โดยให้ความสนใจในการอบรมสั่งสอนเด็กอย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้ที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองเด็กจึงควรที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมในครอบครัวให้ดี ให้เด็กมีโอกาสคบกับคนเพศเดียวกันโดยเฉพาะกับผู้ใหญ่ที่เป็นเพศเดียวกัน และสอนให้เด็กเชื่อฟังพระเจ้า และทำตนให้เป็นที่ยอมรับของพระเจ้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิติกร สันคติ ประภา ว่า กรอบของสถาบันสังคม ที่ครอบงำวิธีคิดและส่งผลต่อการทำความเข้าใจในความเป็นตัวเองของกะเทยและความเข้าใจของสังคมต่อการมองกะเทย การละลายความรู้เดิมเกี่ยวกับตัวตนนั้น กระทำการผ่านสถาบันต่างๆ ทางสังคมที่มีส่วนสำคัญโดยเฉพาะที่มีความใกล้ชิดกับการจัดการชีวิตประจำวันของมนุษย์ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ด้วยความปรารถนาดีในอันที่จะทำให้คนในสังคมเป็นไปตามบทบาทที่ถูกต้อง นั่นคือเป็นไปตามบทบาทแห่งเพศที่กำกับไว้ด้วยเพียงความหมายที่ผูกโยงกับสรีระเพศ การต่อสู้เพื่อคงตัวตนเอาไว้จึงไม่ใช่เรื่องง่ายๆ เพราะคนข้ามเพศต้องต่อสู้กับคู่ต่อสู้ที่มองไม่เห็นซึ่งไม่ตระหนักว่ามีอยู่ ไม่ใช่กับใครคนใดคนหนึ่งแต่เป็นการต่อสู้กับระบบความรู้ที่อยู่ในสถาบันทางสังคม อีกด้านหนึ่งก็คือ รักษา เราต้องเข้าใจว่าผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์นี้จะมีทางรักษาให้หายขาดได้ แม้ว่าเรื่องนี้จะเป็นเรื่องยากก็ตามแต่ไม่มีเรื่องใดที่เกินความสามารถของพระเจ้าได้ (กิติกร สันคติประภา, 2550)

บุคคลไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือคนรกร่วมเพศ ต่างก็มีสิ่งที่เหมือนกันก็คือความคิด ความรู้สึก และความรับรู้ในสิ่งที่ผิดชอบชั่วดี ในหลายปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นในทุกวันนี้ เพราะคนทุกคนต่างมีความคิด ความเข้าใจ การรับรู้ที่หลากหลายทัศนคติ วิสัยทัศน์จึงแตกต่างกันไป อยู่ที่ว่ามุมมองแบบใดที่จะส่งเสริมสร้างสรรค์ให้กับสังคมในทางที่ถูกที่ควร

ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก การเปรียบเทียบทัศนคติ ท่าที และมุมมองเรื่องเพศทางเลือกศาสนาพุทธเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเพศทางเลือก สิ่งที่เหมือนกันคือสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงพระพุทธศาสนาเถรวาทและคริสตจักรนิกายโรมันคาทอลิกสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ มงคลสืบสกุล ว่า การพัฒนาทางด้านสิทธิมนุษยชนของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศของสังคมอยู่เพียงแค่จุดเริ่มต้นเท่านั้น กฎกติกาที่มีเปรียบเสมือนตัวโซ่ความไม่เป็นสิทธิมนุษยชน แต่ไม่ได้นำหลักการมาใช้อย่างจริงจัง และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทยยังเป็นตัวการที่สำคัญในการผลักดันให้เรื่องนี้ประสบ

ความสำเร็จและยังคงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกับกลุ่มคนทั่วไปเพื่อสังคมที่น่าอยู่ไม่มีการแบ่งแยกใครคือ เพศไหน มีสิทธิแค่ไหนเพราะทุกคนต้องเท่าเทียมกัน (อำนาจ มงคลสืบสกุล, 2561)

ข้อแตกต่างด้านเป้าหมายสูงสุดของทั้งสองศาสนา เนื่องจากพระพุทธศาสนามีเป้าหมาย เพื่อการสละออกจากทุกข์ นั่นคือ สละออกจากความเป็นตัวตน ตัวตนในที่นี้ครอบคลุมถึง เพศ เพราะเพศมิใช่อุปสรรคต่อการเข้าถึงธรรม พุทธศาสนาให้ความสำคัญกับ ปัญญา ในการเข้าถึงธรรม ฉะนั้น ไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชาย หรือเพศทางเลือกก็สามารถเข้าถึงเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา โดยใช้ปัญญา ส่วนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หากอ้างอิงตามคัมภีร์ปฐมกาล ศาสนาคริสต์ได้ปฏิเสธพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เพราะพระเจ้าสร้างมนุษย์เป็น “ชาย” กับ “หญิง” เท่านั้น เมื่อพระเจ้าสร้างมนุษย์ขึ้นรวมทั้งเพศด้วย หากบุคคลนั้นฝ่าตัดแปลงเพศ จะไม่สามารถกระทำได้อาจเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของศาสนาเนื่องจากศาสนาคริสต์มีเป้าหมายคือ การได้เข้าไปอยู่ในดินแดนของพระเจ้า หากขัดต่อเจตนาของพระเจ้าอาจจะเป็นอุปสรรคแต่หากมองในมุมของสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บุคคลข้ามเพศก็ควรมีสักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สอดคล้องกัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพศทางเลือกในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับเพศทางเลือกในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกสรุปได้เป็นองค์ความรู้ดังนี้

1. เพศทางเลือกไม่เป็นอุปสรรคต่อการนับถือศาสนา มีสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต แต่ต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของแต่ละศาสนา
2. พุทธศาสนาเถรวาทถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาพุทธ แต่ในส่วนของนักบวชในการพระพุทธศาสนาจะต้องเคร่งครัดในพระธรรมวินัย
3. ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมองว่าทุกคนเป็นคนของพระเจ้า ดังนั้นทุกคนจึงสามารถร่วมกิจกรรมทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้อย่างเสรี มีเพียงศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกไม่สามารถให้พรการแต่งงานเพศเดียวกันได้ นอกจากนี้การฝ่าตัดแปลงเพศนั้นที่ศาสนาคริสต์ไม่อนุญาตให้กระทำได้

สรุป

เพศทางเลือก ด้านสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกันส่วนสุขภาวะเป็นเรื่องทั่วไปของทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเพศไหน รสนิยมอย่างไร เชื้อชาติใด ช่วงวัยไหน ผู้คนต่างก็พยายามเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่สุขภาวะที่ดีด้วยกันทั้งนั้น ทั้งในมิติของสุขภาวะร่างกาย สุขภาวะจิตใจ สุขภาวะสติปัญญาและสุขภาวะสังคม ส่วนเพศทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

1. พุทธศาสนาเรียกกะเทยว่า บัณเฑาะก์ สาเหตุหลักของการเกิดมาเป็นบัณเฑาะก์เนื่องจากอดีตชาติเคยผิดศีลข้อ 3 อยู่เสมอ ที่เรียกว่ากรรม พระพุทธศาสนาแบ่งเพศทางเลือกเป็นคฤหัสถ์ ชาย เรียกว่า อุบาสก หญิงเรียกว่าอุบาสิกา เพศทางเลือกหากไม่ได้เข้ามาบวชในพุทธศาสนา ก็สามารถร่วม

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาได้ตามอัธยาศัย แต่เมื่อจะเข้ามาบวชในพุทธศาสนาต้องระงับการใช้สิทธิไปละเมิดวินัยของพระสงฆ์

2. ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมองว่าทุกคนเป็นคนของพระเจ้า ดังนั้นทุกคนจึงสามารถร่วมกิจกรรมทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้อย่างเสรี มีข้อแม้เพียงแค่ว่าศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกไม่สามารถให้พรการแต่งงานเพศเดียวกันได้ นอกจากนี้การผ่าตัดแปลงเพศนั้นที่ศาสนาคริสต์ไม่อนุญาตให้กระทำได้ เพราะพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ให้เป็นชายและหญิงแม้ว่าจะมีคำสอนทางศาสนาที่ปฏิเสธกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่พวกเขาก็ยังคงมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่จัดอบรมความรู้ความเข้าใจด้านพระพุทธศาสนาหรือคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกควรมีจุดยืนเรื่องเพศทางเลือกตามหลักคำสอนทางศาสนา ควรจัดอบรมต่อเนื่องให้ความรู้กลุ่มผู้มีความโน้มเอียงทางเพศอย่างทั่วถึงเพื่อให้เข้าใจในคำสอนและจุดยืนของศาสนาและนำไปปฏิบัติได้อย่างดีมากยิ่งขึ้น

1.2 หน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ควรมีพื้นที่หรือให้โอกาสกลุ่มผู้มีความโน้มเอียงทางเพศในการมีส่วนร่วม การมีจิตสัมพันธ์ รักและรับใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของศาสนาพุทธหรือศาสนาคริสต์ ได้อย่างเต็มที่และสม่ำเสมอ

1.3 พุทธศาสนาและพระศาสนจักรคาทอลิกควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความโน้มเอียงทางเพศตามคำสอนของศาสนานั้นๆ ให้กับครอบครัวและสังคมให้ยอมรับ เคารพ และอยู่ร่วมกันอย่างมีมิตรภาพกับผู้มีความโน้มเอียงทางเพศเป็นพิเศษสำหรับครอบครัวที่มีผู้มีความโน้มเอียงทางเพศให้เขาเติบโตด้วยความเชื่อมั่น ความรักและความหวังในการดำเนินชีวิตที่ดีในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เปรียบเทียบแนวทางการอภิบาลเพศทางเลือกตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

2.2 ศึกษาเปรียบเทียบสิทธิเสรีภาพของสตรีในทางพระพุทธศาสนาเถรวาทกับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ดวงสุวรรณ. (2556). เพศทางเลือก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลปศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติกร สันคติประภา. (2550). การลวนลามทางเพศกะเทย: นัยสำคัญในวาทกรรมรักต่างเพศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตธรรม แผนกพระคัมภีร์. (2014). *พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์ (Thai Catholic Bible Complete Version) ภาคพันธสัญญาเดิม และ ภาคพันธสัญญาใหม่*. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตธรรม แผนกพระคัมภีร์.
- ยศ สันติสมบัติ. (2548). *เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระเกรียงศักดิ์ สิริสกุโก (ศรีโชติ). (2565). จริยศาสตร์เพศในวรรณคดีพระราชนิพนธ์. *ดุสิตนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมเจต สมจรรย์ (หลวงกัน). (2559). บัณฑิตศึกษากับการบรรลุมรรณธรรมขั้นสูงในพุทธศาสนาเถรวาท. *วารสาร "ศึกษาศาสตร์ มมร."* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 4(2): 151.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 4*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.2558. (2558, 13 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 18 ก. หน้า 17-27.
- อำนาจ มงคลสืบสกุล. (2561). สิทธิมนุษยชนของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศในบริบทสังคมไทย. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 1 (1): 79.
- HIVOS. (2014). *Asia and Pacific Youth Voices Consultations*. Bangkok.